

Dzisiejszy numer zawiera 12 stronice.

Cena egzemplarza 20 groszy.

Nr. 2366

Lwów, poniedziałek 19. października 1925.

Rok VII.

# CHWIŁA

Dziennik dla spraw politycznych społecznych i kulturalnych


Redakcja i Administracja ul. Podwale 3, l. p. Konto PKO. 142 251.

Kantor ogłoszeń, panamerat i pośredniczący sprzedaży Pałac Nauzmana 3, l. p. tel. 28-16

Telefon redakcji dzienny 322, nocny 831, Administracji 27-68. Należność pocztową opłacone ryczałtem

PRENUMERATA: Miesięczna we Lwowie  
■ zł. 20 gr., zaoczysc. 4 zł. 75 gr., zagranicą  
■ zł. 55 gr.

CENA OGŁOSZEŃ: Tytuł w słupach: Zwyczajne ogłoszenia za wiersz jednosłupkowy 10 mm, 12 gr., nadesłane i nekrologi za wiersz dwusłupkowy 10 mm. 36 gr., komandyty i wiadomości po kronice 48 gr., w kolumnie i przed kroniką 60 gr., ogłoszenia na pierwszą stronę 70 gr., gratulacje i zawiadomienia żałobne i ślubne za wiersz 10 mm. 50 gr., najdalej 10 wierszy 5 zł. Droższe ogłoszenia za słowo 8 gr., dla poszukujących pośród 6 gr., łustym drukiem podwójnie.  
Cena stronice ostatnia . . . . . 250 zł.  
Pół stronicy ostatniej . . . . . 125 zł.  
Cena stronice pierwsza pod nagłówkiem 100 zł.  
Ogłoszenia zamiejscowe o 25 procent drożej.



precyzyjny zegarek światowej marki do nabycia w pierwszorzędnym magazynach zegarmistrzowskich i jubilerskich. 668

## Sytuacja rządu.

Z.L.N. nie zmienia swego stanowiska.

Warszawa. 18. 10. (Tel. wł. „Chwilę“.) Wczorajszy dzień nie przyniósł żadnych zmian w sytuacji rządu. Jakkolwiek jest faktem niezaprzeczonym, że na terenie parlamentarnym toczą się przygotowania w celu położenia podwalin pod nowy rząd, przyszły tydzień nie przyniesie utracenia rządu pana Grabskiego. Przygotowania jednakowoż w tym kierunku są w pełnym toku.

W przyszłym tygodniu uchwała sejmu zostanie wykonana specjalna komisja śledcza. Jej zadaniem będzie kontrola gospodarki finansowej i gospodarki państwa, tak, aby przyszły minister skarbu mógł się zorientować we faktycznym stanie rzeczy. Na przewodniczącego tej komisji przewidziany jest poseł dr. Bartel (klub pracy).

Do tej chwili nie ma stworzonej nowej większości parlamentarnej. Marszałek Rataj dla stworzenia wspólnej platformy gospodarczą prowadzi rokowania z przewodniczącym N.D. dla pozyskania tego klubu. Wydaje się jednak bardzo wątpliwym, czy starania marszałka zostaną uwieńczone pomyślnym rezultatem, gdyż nie zanosi się na zmiany stanowiska wobec rządu p. Grabskiego.

Warszawa. 18. 10. (Tel. wł. „Chwilę“.) W dniu wczorajszym obradowała Rada Naczelna Z.L.N. Referowały na temat sytuacji politycznej, gospodarczej, wewnętrznej i zewnętrznej, posłowie Głębiski, Kościelny i Zdzichowski. Według oświadczeń wybitnych przedstawicieli Z.L.N. nie powzięte zostaną żadne zasadnicze uchwały mające zmienić stanowisko tego klubu na terenie parlamentarnym.

Warszawa. 18. 10. (Tel. wł. „Chwilę“.) Jutro zbiera się Rada Naczelna NPR i to słynnie prawdopodobnie nie powzięcie żadnych nowych uchwał, gdyż jest rzeczą wiadomą, że NPR. prowadzi politykę zryczałtowaną.

## Kronika polityczna

Warszawa. 18. 10. (Tel. wł. „Chwilę“.) W środę zbiera się sejmowa komisja dla spraw zagranicznych. Złoży na niej sprawozdanie z przebiegu konferencji w Locarno p. minister Skrzyński.

Praga. 17. 10. (Pat.) Na wczorajszym Radzie ministrów załatwiono umowę arbitrażową między Czechami a Polską i postanowiono przedłożyć ją prezydentowi republiki do ratyfikacji.

Lm. 117050 25 VIII.

## Komunikat.

Z powołaniem się na ogłoszony w swoim czasie z powodu 25-letniej rocznicy istnienia teatru wielkiego we Lwowie

## konkurs na dzieło sceniczne

Reprezentacja miasta oznajmia, że termin ostateczny przysyłania prac konkursowych przedłuża się do dnia 1. grudnia 1925 r. a to celem umożliwienia staw nia do konkursu au o om kończącym swe dzieła, których już dotychczas wpłynęła obfita ilość.

Magistrat król. stol. miasta Lwowa.

We Lwowie 8. października 1925.

Prezydent miasta Józef Neumann m. p.

## Nowa era w pokoju europejskim.

Londyn. 17. 10. (Pat.) Pisma omawiają zakończenie obrad w Locarno. „Temps“ pisze: Zna leżono gwarancję arb trażów wschodnich. Intencje Francji zostały ujęte w dwóch umowach: francusko-polskiej i francusko-czeskosłowackiej. Niemcy zgodzili się na to, że punkty ustalone w traktacie wersalskim nie mogą stanowić przedmiotu arb trażu. Korrespondent „Tempsa“ pisze z Locarno: Pakt zachodni posiada gwarancje międzynarodowe, wschodnie ich nie posiadają. Francja uzyskuje prawo zbrojnej pomocy w wypadkach niesprowokowanej napaści Niemca.

Korrespondent warszawski donosi o pesymistycznym w kołach warszawskich, zwłaszcza wśród prawników.

Locarno. 17. 10. (Pat.) Angielski minister spraw zagranicznych Chamberlain wystosował do prezydenta związku szwajcarskiego następujący telegram:

Zebrał w czasie od 5 do 16. na konferencji w Locarno przedstawiciele rządów: niemieckiego, belgijskiego, angielskiego, francuskiego, włoskiego, polskiego i czeskosłowackiego uważają za swój obowiązek wyrazić Panu Prezydentowi Związku oraz Radzie związkowej podziękowanie za okazaną im życzliwą gościnność. Delegacji czują się szczerzy wyrazić z powodu doprowadzenia do końca dzieła pokoju, które odpowiada tradycjom i pragnieniom narodu szwajcarskiego.

Na ten telegram odpowiedział Prezydent Rady związkowej telegramem nast.: Rada Związku wyraża podziękowanie przedstawicielom wszystkich rządów, biorących udział w konferencji skierowanej do niej przyjaznym słowem. Rada uważa za sobie za zaszczyt złożyć podziękowanie z powodu osiągniętych wyników a równocześnie czuje się szczerzy wyrazić mocą stwierdzenia wielkie dzieło i pracę w ramach statutu Ligi narodów.

Waszyngton. 17. 10. (Pat.) W oficjalnych kołach amerykańskich uważają, że ukon-

czenie konferencji w Locarno przyspieszy urządzenie propozycji prezydenta Coolidge'a do zwolnienia konferencji w sprawie rozbrojenia. Nie jest powoływane, że konferencja ta musi być odbyta w Waszyngtonie. Mogłaby się ona odbyć w Hadze lub w innej miejscowości, w myśl życzeń narodów europejskich.

## Banki polskie nie wywiązują się z swych zobowiązań.

Głos londyńskiego dziennika. Warszawa. 18. 10. (Tel. wł. „Chwilę“.) Londyńska „Times“ omawiając sytuację finansową w Polsce porusza między innymi niewypłacalność Banku dla Handlu i Przemysłu. Przy tej sposobności „Times“ po uszła o powołanie niektórych banków polskich na życie wywiązującą się ze swych zobowiązań. I zwracają uwagę że mimo pomocy rządu polskiego, który wysygnował miljon funtów szterlingów na cele tych banków sytuacja ich zagranicznych wierzycieli nie jest godną zazdoci.

Warszawa. 18. 10. (Tel. wł. „Chwilę“.) Zestawienie dotychczasowego wpływu w celnych wynikach, że tytułem dla przywozowego wpływu w bieżącym miesiącu 3.259.655 zł. w porównaniu do kwoty 4.401.922 zł. z tego samego tytułu w miesiącu ubiegłym. Cyfry te dowodzą zmniejszenia przywozu co oznacza krok naprzód w kierunku zaktywizowania finansu handlowego.

Moskwa. 17. 10. (Pat.) Wczoraj znaleziono w odległości 140 km. od Moskwy, w pobliżu Włocłomska, na torze kolejowym zwłoki dyplomatycznego kurjera litewskiego, który znikł z poczty pociesznego, idącego do Moskwy. Zwłoki zostały przeważnie do Moskwy. Prokuratora rządowego śledztwa.

# Znamiennie rewelacje o Olszańskim.

(TELEFONEM OD KÓRESPONDENTA WARSZAWSKIEGO „CHWILI”).

Warszawa, 17 października.

Godz. 12:30 w południe

Szef biura prasowego Prezydium Rady Ministrów p. Romer poinformował Waszego korespondenta, że wedle zasięgniętych informacji poselstwo polskie w Berlinie nie ma żadnych wiadomości o Olszańskim.

Natomiast wedle otrzymanych informacji zgłosił się do oddziału Polskiej Agencji Telegraficznej w Berlinie p. Nessel, dziennikarz niemiecki, przedstawiając się za korespondenta „Gazety Lwowskiej”, który w berlińskiej filii P. A. T. a. zreferował wiadomość o Olszańskim, potwierdzoną następnie przez prasę żydowską.

Polska Agencja Telegraficzna poczyniła kroki w celu otrzymania potwierdzenia tych wiadomości. Do tej chwili źródła nie znalazła.

Ministerstwo Spraw wewnętrznych w swoim zakresie poczyniło wszystko, co należy.

Dziś przedpołudniem Minister Sprawiedliwości p. Zychliński skomunikował się telefonicznie z Prokuraturą we Lwowie, wydając jej odpowiednie zarządzenia, by w swoim zakresie miała na oku wiadomą sprawę. Poza tem poczyniono

ze strony Ministerstwa Sprawiedliwości dalsze kroki.

Dziś o godzinie 6 wieczorem Biuro prasowe przy Prezydium Rady Ministrów udzielił odpowiedzi z wyników wydanych zarządzeń.

Warszawa, 17 października. (Godzina 1 w południu). Mając powyższe informacje, otrzymane od szefa departamentu prasowego przy Prezydium Rady Ministrów p. Romera, połączył się Wasz korespondent telefonicznie z Prezydium Dyrekcji policji w Berlinie. Do telefonu zgłosił się szef policji politycznej berlińskiego przydziału policji p. radca dr. Windisch.

— Panie radco! Jak się przedstawia sprawa z Olszańskim?

W piątek wdroyliśmy badania. Stwierdzonym zostało, że Teofil Olszański faktycznie bawił w Berlinie. Przed sześciu tygodniami opuścił Berlin, wyjeżdżając do Marienburga (Malborg). Zarządzeniem skomunikowanie się today z policją w Malborgu. Przyjeżdżając policji otrzymało relacje, że faktycznie Olszański Teofil tam bawił, jednakowoż obecnie wyjechał prawdopodobnie z powrotem do Berlina.

— Co uczyniono w Berlinie?

— Poczyniliśmy wszystko, co w naszej mocy, aby go przytrzymał.

Warszawa, 17 października, tel. wł. „Chwili”. (Godzina 2 popoł.). Nadeszła tu pisma berlińskie publikują wiadomości o Olszańskim Teofilie, Ukraincu, jako wmięczanym w sprawę zamachu na Prezydenta Rzeczypospolitej w dniu 5 września 1924 we Lwowie. Wiadomości w tej sprawie dostosowane są pod sensacyjnymi tytułami.

Warszawa, 17 października, tel. wł. „Chwili”. Dzisiejsze dzienniki prawie wszystkie bez wyjątku przyniosły wiadomości i szeroko komentowane informacje w związku ze sprawą zamachu na Prezydenta Rzeczypospolitej. Telegramy z Berlina o Olszańskim wywołały zrozumiałe zainteresowanie w szerokich kręgach publiczności.

Czynnikami rządowe, w szczególności Główna Komenda Policji we Lwowie zażądała od czynników policyjnych we Lwowie ściślejszych raportów co poczynieniom z raportowanymi w swoim czasie doniesieniami policji w Katowicach, a dotyczącymi zamachu na Prezydenta we Lwowie. Oczekuje się rewelacyjnych wyników.

## Ostatnie telegramy.

Berlin, 17. 10. (tel. wł. „Chwili”). (Godz. 10 w nocy). „Berliner Tagblatt” w dzisiejszym porannej wydaniu przynosi wiadomość o Teofilie Olszańskim w związku z zamachem na p. Prezydenta Wojciechowskiego w dniu 5. września 1924 we Lwowie. Dziennik ów podaje, że fakta te znane były redakcji od dłuższego czasu, że jednak nie uważał za stosowne podać ich do publicznej wiadomości, a to by nie utrudniać ewentualnych dochodzeń policyjno-sądowych. Dziś wobec ujawnienia tychże wiadomości przez pewną część prasy warszawskiej, dziennik ten szeroko omawia powyższy fakt, podając też dokładne szczegóły. (Szczegóły te pokrywają się w zupełności z późniejszymi na dzisiejszej rozprawie Steigera przez obronę zapodaniami prasy, red.).

M. i. zaznacza „Berliner Tagblatt”, że polskie władze sądowe są w posiadaniu doniesienia

zrobionego przez katowicką policję, która nadesłała województwu lwowskiemu odpis raportu pogranicznych władz w Bytomiu. (I to okoliczność zupełnie szczegółowo naprowadził na dzisiejszej rozprawie obr. Dr. Landau. Przep. red.).

Berlin, 17. 10. (tel. wł. „Chwili”). (Godz. 10 w nocy). Korespondent Wasz odniósł się zapytaniem do Prezydium policji, gdzie się obecnie znajduje Teofil Olszański i czy władze policyjne zamierzają go przytrzymać, na co otrzymał następującą odpowiedź:

— Z początkiem września opuścił Olszański Berlin udając się do Marienburga (Malborg). Niedawno powrócił do Berlina, czy jednak w ostatnich kilku godzinach nie zdołał uciec, policji niewiadomo.

Władze niemieckie nie widzą się spowodowane do przytrzymania i aresztowania Olszańskie. Inicjatywa pod tym względem należeć musi do kom-

petentnych czynników polskich.

Berlin, 17. 10. (tel. wł. „Chwili”). (Godz. 11 w nocy). Jak się dowiaduje Wasz korespondent, jeden z czynnych Ministrów Rzeszy niemieckiej żywo zainteresował się sprawą Olszańskie.

Równocześnie z autorytatywnych niemieckich kręgów rządowych informują mnie, że rząd polski wiadomościom został w swoim czasie o faktach związanych z osobą Olszańskie. (Jak z tem pogodził wiadomości podaną przez poselstwo polskie w Berlinie, że zupełnie o tem nie ma żadnych wiadomości. Przep. red.).

Warszawa, 17. 10. (tel. wł. „Chwili”). (Godz. 12 w nocy). Mimo zapowiedzi nie otrzymaliśmy dotychczas z biura prasowego przy Prezydium Rady Ministrów żadnych wyjaśnień w sprawie Olszańskie.

—ooo—

## Ograniczenia dla niesolidnych banków.

Warszawa, 18. 10. (Tel. wł. „Chwili”). Półn. premier Graboś odbył wczoraj konferencję z ministrami sprawiedliwości Zychlińskim w sprawie wprowadzenia zmian ustawowych dotyczących ograniczeń dla operacji bankowych w dziedzinie inkaasa itd. Powodem tych zmian należy sądzić w licznych zarządzeniach komitetów zarów-

no krajowych jak i zagranicznych skarżących się, że niektóre banki nie zawsze należą się wywiązywały z wszystkich w asiebie zobowiązań. Ograniczenia dla odnoszonych banków są też przewidziane w drodze ustawowej restrykcji kredytów.

—ooo—

### Znowu samobójstwo dwu kupców.

Warszawa, 18. 10. (Tel. wł. „Chwili”). Nadeszła tu wiadomość, że w Wilnie popełnił samobójstwo Mieczysław Poczmarowski, prezes związku chrześcijańskich kupców, właściciel fabryki czekolady. Przyczyną samobójstwa są trudności finansowe i brak kredytów. W Warszawie popełnił z tego samego powodu samobójstwo N. Dwornicki właściciel wielkiej kawiarni „Lobzowianka”.

—ooo—

### Agrymnina???

#### Zamach dynamitowy w Kłajpedzie.

Kłajpeda, 17. 10. (AW). Budynek dziennika „Memel. Dampfboot” padł ofiarą zamachu dynamitowego. Część mieszkań zniszczona. Zniszczono też od naboi dynamitowego. Zamach ma to polityczne. Nie ulega wątpliwości, że dokonali go nacjonalist. litewscy, którzy wobec bliskich wyborów do sejmiku chcą przeszkodzić wprowadzeniu autonomii w Kłajpedzie.

—ooo—

### Kongres mniejszości narodowych.

Warszawa, 17. 10. (tel. wł. „Chwili”). Z Genewy donoszą: Na posiedzeniu popołudniowym pierwszego dnia obrad przewodniczący oświadczył, że Ukraińcy, Białorusini i Litwini pozostają na konferencji w charakterze obserwatorów.

Następnie Schiedman wygłosił krótki referat o narodowej tolerancji, poczem odczytana została rezolucja w sprawie zabezpieczenia wolności narodowo-kulturalnej. (Rezolucja ta zamieściliśmy w numerze wczorajszym. Przep. red.).

Po przemówieniu delegata niemieckiego Czechostowaczi zabrał głos poseł Grynbbaum.

Zaznaczył na wstępie, że będzie przemawiał w języku narodowym, gdyż nie posiada dostatecznej znajomości francuskiego i niemieckiego. W przemówieniu w języku hebrajskim Grynbbaum powiedział, że dalsze komitety delegacji żydowskiej wysunął są problem mniejszości na kongresie politycznym i znalazł odtąd w traktacie weneńskim „Byliśmy katami — mówili poseł Gr. — którzy stworzyli blok mniejszości narodowych, pragnący podnieść kwestię mniejszości w Litze Narodów, powołanej do wykonania postanowień traktatów”. W przemówieniu Grynbbaum popiera rezolucję, w nadziei, że stworzy ona platformę do dalszej walki o prawa mniejszości, od których zależy utrwalenie pokoju międzynarodowego.

Del. Kąpczmar ek w imieniu polskiej delegacji oświadczył, że celam zaoszczędzenia czasu będzie przemawiał po niemiecku. Podkreśla on konieczność tego, aby wszystkie państwa uznały prawa mniejszości narodowych.

Następnie przemawiał poseł Pryłucki. Oświadczył że będzie przemawiał po żydowsku.

Warszawa, 18. 10. (Tel. wł. „Chwili”). Z Genewy donoszą: Na dzisiejszym ostatnim posiedzeniu kongresu mniejszości narodowych uchwalono rezolucję stwierdzającą prawo każdej narodowości do zachowania własności narodowych w sferach organizacjach prawno-publicznych terytorjalnie albo personalnie na gruncie lojalnej współpracy mniejszości i większości. Dalsza rezolucja wyzywa Ligę Narodów do spełnienia zobowiązań wobec mniejszości. W dyskusji zabierali m. i. głos delegaci żydowscy: Nurek, Robinson, Koerner i Margolis.

Del. Sierakowski wyraził uznanie dla organizatorów zjazdu poczem wybrał komisję wykonawczą, w skład której z delegacji żydowskiej wszedł Moeckin. Następnym zjazd odbył się w r. 1926 w miejscu obrad Ligi Narodów.

Z Genewy donoszą: Jutro odbędzie prez. Weizmann konferencję z sekretarjatem Ligi Narodów w sprawie mandatu palestyńskiego.

—ooo—